

12.2.2016

TYÖRYHMÄN ASETTAMINEN ARVIOIMAAN YHTENÄISEN VALTIONEUVOSTON TOIMIVUUTTA SEKÄ KOMITEATYÖN UUDISTAMISTA

Tausta

Yhtenäinen valtioneuvosto

Valtioneuvosto asetti 30.1.2014 parlamentaarisen komitean, jonka tehtävänä oli arvioida mahdollisen yhtenäisen valtioneuvoston edellytyksiä ja rakenteita. Toimeksianto liittyi laajempaan hankkeeseen, jonka tehtävänä oli selvittää valtion keskushallinnon uudistamistarpeita (KEHU-hanke). Komitean toimikausi päättyi 31.1.2015.

Parlamentarisessa komiteassa oli jäseniä kaikista edellisen vaalikauden alun eduskuntaryhmistä. Parlamentaarinen komitea selvitti ja arvioi valtioneuvoston toimintaa ja sen taustalla olevaa säädösperustaa sekä organisatorista rakennetta. Erityinen painopiste oli valtioneuvoston toiminnalliseen ja taloudelliseen yhtenäisyyteen vaikuttavissa tekijöissä.

Yhtenäisen valtioneuvoston toimintamalleja aiemmin selvitetessä Ruotsin malli ja sen yli 10 vuoden kokemukset yhtenäisestä valtioneuvostorakenteesta ovat olleet mielenkiinnon kohteena. Tästä syystä komitea perehtyi tarkemmin Ruotsin valtioneuvostorakenteeseen, jossa valtioneuvosto on muodostettu yhdeksi yhtenäiseksi hallituskansliaksi, ja jonka keskeisin tehtävä on tukea hallitusta sen päätöksenteossa.

Komitean työssä organisaatorakenteiden muutokset eivät kuitenkaan nousseet ensisijaiseksi kehittämisen lähtökohdaksi eikä komitea tehnyt ehdotusta yhtenäisen valtioneuvoston mallista Suomessa. Komitean ehdotukset kohdistuvat erityisesti niihin valtioneuvoston toimintatapojen uudistamiseen, joita kehittämällä voidaan parantaa parlamentarisessa ohjauksessa ja valvonnassa toimivan hallituksen toimintaedellytyksiä ja vahvistaa valtioneuvoston strategisen näkemyksen toimeenpanoa ja vaikuttavuutta yhteiskunnassa.

Jos Suomessa valtioneuvoston rakennetta ja toimintaa muokattaisiin nykyistä yhtenäisempään suuntaan, tulisi arvioida vielä perusteellisemmin ja monipuolisemmin yhtenäisen valtioneuvoston toimivuutta, toimintaedellytyksiä sekä ylimmän valtiojohtoon yhteistyömalleja. Erityisesti tulisi pohtia vaikuttavuuteen ja yhteistyöhön liittyviä näkökohtia ja toimintatapojen uudistamiseen liittyviä vaihtoehtoja suhteessa eduskuntaan se-

kä hallituksen johtamiseen ja ministeriöiden sekä ministereiden asemaan. Lisäksi tulisi arvioida, miten yhtenäisempi valtioneuvosto vaikuttaisi laajemmin hallinnon toimintatapojen uudistamiseen ja erityisesti digitalisaation edistämiseen

Komiteavalmistelu

Merkittävien, laajakantoisten yhteiskunnallisten kehittämishankkeiden valmistelu komiteoissa on ollut merkittävä uudistusten ja lainsäädännön valmistelutapa 1990-luvulle asti. Asioiden valmisteluun komiteoissa liittyi kuitenkin myös hitautta ja muita haittapuolia. Koska valmisteluprosesseista haluttiin entistä keveämpiä ja nopeampia, komiteoiden sijaan tulivat entistä vahvemmin ministeriöiden asettamat työryhmät ja selvityshenkilöt sekä normaali virkavalmistelu. Muutoksen tavoitteena oli myös uudistusprosessien vahvempi johtaminen sekä tehokkuuden lisääminen. Muutoksella on ollut myös haittapuolensa. Erityisesti on kritisoitu eri intressitahojen vaikutusmahdollisuuksien heikentymistä sekä aikataulujen kiristyessä taustaselvitysten ja vaikutusarvioiden kapeutta. Osana monimutkaisen, verkostomaisen yhteiskunnan rakenteiden uudistamista sekä lainsäädännön valmisteluprosessien parantamista onkin syytä arvioida, tulisiko laajojen uudistushankkeiden valmistelussa ja vaikutusarviointien tekemisessä komiteoita hyödyntää nykyistä laajemmin yhtenä valmistelumuotona valtioneuvostossa. Samassa yhteydessä tulisi arvioida myös miten komiteavalmistelussa työtapoja tulisi uudistaa ja tehostaa.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on selvittää ja tehdä tarvittavat ehdotukset seuraavista asiakokonaisuuksista:

- 1) millä edellytyksin Suomessa voitaisiin siirtyä yhtenäisen valtioneuvoston rakentamiseen ja mitä eri etenemistapoja siihen olisi
- 2) miten mahdolliset muutosehdotukset vaikuttaisivat valtioneuvoston toimivuuteen ja suhteeseen eduskuntaan
- 3) miten muutosehdotukset vaikuttaisivat pääministerin asemaan, hallituksen johtamiseen sekä ministeriöiden ja ministereiden keskinäiseen asemaan
- 4) miten muutokset vaikuttaisivat ministeriöiden ja poikkihallinnollisten kokonaisuuksien johtamiseen
- 5) tulisiko komiteoiden käyttöä laajentaa ja miten komiteatyöskentelyä tulisi uudistaa ottaen huomioon hallituksen tavoitteet paremmasta lainsäädännön valmistelusta sekä vaikutusarvioinneista ja etutahojen kuulemisesta.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 15.2. – 31.12.2016.

Organisointi

Puheenjohtaja: VT Seppo Tiitinen

Jäsenet: OTL Jacob Söderman
kansanedustaja Tapani Tölli
valtiopäiväneuvos Raimo Vistbacka
valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen, valtiovarainministeriö
lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri, oikeusministeriö

Sihteeristö: neuvotteleva virkamies Jarmo Huotari, valtiovarainministeriö
osastosihteeri Seija Ahlqvist, valtiovarainministeriö

Toteuttaminen ja kustannukset

Työryhmän tulee ottaa huomioon parlamentaarisessa komiteassa tehdyt selvitykset sekä niihin liittyneet näkökohdat yhtenäisemmästä valtioneuvostosta. Työryhmä voi teettää tehtävän suorittamiseksi myös tarpeellisia selvityksiä ja kuulla asiantuntijoita. Työryhmän kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista talousarvioltililtä 28.01.01.1

Kunta- ja uudistusministeri

Anu Vehviläinen

Osastopäällikkö,
valtion työmarkkinajohtaja

Juha Sarkio

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteeristö
Hankerekisteri
VM viestintä
Valtiosihteeri Hetemäki

TIEDOKSI

Eduskunta
Ministeriöt